

EESTI VABARIIGI
(edaspidi *abisaajariik*)
ning
ISLANDI,
LIECHTENSTEINI VÜRSTIRIIGI ja
NORRA KUNINGRIIGI
(edaspidi *doonorriigid*),

edaspidi ühiselt *pooled*,

vaheline

EUROOPA MAJANDUSPIIRKONNA FINANTSMEHCHANISMI RAKENDAMIST
AASTATEL 2014–2021
KÄSITLEV VASTASTIKUSE MÕISTMISE
MEMORANDUM

VÕTTES ARVESSE, et Euroopa Majanduspiirkonna lepingu protokolliga 38c, mis on Euroopa Majanduspiirkonna lepingule lisatud Euroopa Liidu, Islandi, Liechtensteini Vürstiriigi ja Norra Kuningriigi vahelise aastateks 2014–2021 sõlmitud Euroopa Majanduspiirkonna finantsmehhanismi lepinguga, luuakse finantsmehhanism (edaspidi *EMP finantsmehhanism 2014–2021*), mille vahendusel doonorriigid aitavad kaasa majandusliku ja sotsiaalse ebavõrdsuse vähendamisele Euroopa Majanduspiirkonnas;

VÕTTES ARVESSE, et EMP finantsmehhanismi 2014–2021 eesmärk on tugevdada doonorriikide ja abisaajariigi rahvaste suhteid nende huvides;

VÕTTES ARVESSE, et EFTA riikide alalise komitee 2. juuni 2016. aasta otsusega nr 2/2016/SC on doonorriigid andnud finantsmehhanismi komiteele (edaspidi *FMC*), mis asutati EFTA riikide alalise komitee 3. juuni 2004. aasta otsusega nr 4/2004/SC, mandaadi juhtida EMP finantsmehhanismi 2014–2021;

VÕTTES ARVESSE, et doonorriikide ja abisaajariigi tihe koostöö aitab kaasa stabiilse, rahumeelse ja jõuka, headel valitsemistavadel, demokraatlikel institutsioonidel, õigusriigi põhimõttel, inimõiguse austamisel ja jätkusuutlikul arengul põhineva Euroopa loomisele;

VÕTTES ARVESSE, et pooled lepivad kokku EMP finantsmehhanismi 2014–2021 tõhusaks rakendamiseks vajaliku koostööraamistiku loomises,

on pooled KOKKU LEPPINUD järgmises.

Artikkel 1

Eesmärgid

1. EMP finantsmehhanismi 2014–2021 peamised eesmärgid on aidata kaasa majandusliku ja sotsiaalse ebavõrdsuse vähendamisele Euroopa Majanduspiirkonnas ning tugevdada doonorriikide ja abisaajariikide kahepoolseid suhteid rahaliste toetustega lõikes 2 nimetatud esmatähtsates valdkondades. Sellest tulenevalt valivad vastastikuse mõistmise memorandum

pooled rahastamiseks programmivaldkonnad, mis aitavad kaasa nimetatud eesmärkide saavutamisele.

2. Rahalised toetused tehakse kättesaadavaks järgmistes esmatähtsates valdkondades:

- a) innovatsioon, teadusuuringud, haridus ja konkurentsivõime;
- b) sotsiaalne kaasatus, noorte tööhõive ja vaesuse vähendamine;
- c) keskkond, energeetika, kliimamuutus ja vähe süsinikdioksiidiheiteid tekitav majandus;
- d) kultuur, kodanikuühiskond, hea valitsemistava ning põhiõigused ja -vabadused;
- e) justiits- ja siseasjad.

Artikkel 2

Õiguslik raamistik

Vastastikuse mõistmise memorandumit kohaldatakse koos järgmiste dokumentidega, mis koos vastastikuse mõistmise memorandumiga moodustavad EMP finantsmehhanismi 2014–2021 rakendamise õigusliku raamistiku:

- a) EMP finantsmehhanismi 2014–2021 kohta sõlmitud EMP lepingu protokoll 38c;
- b) EMP finantsmehhanismi 2014–2021 rakendusmäärus (edaspidi *rakendusmäärus*), mille doonorriigid on kehtestanud kooskõlas protokoll 38c artikli 10 lõikega 5;
- c) iga programmi kohta sõlmitavad programmilepingud;
- d) finantsmehhanismi komitee poolt rakendusmääruse kohaselt vastu võetud juhised.

Artikkel 3

Finantssätted

1. Protokoll 38c artikli 2 lõike 1 kohaselt on rahalise toetuse kogusumma 1 548,1 miljonit eurot, mis tehakse kättesaadavaks iga-aastaste 221,16 miljoni euro suuruste osamaksetena ajavahemikus 1. maist 2014 kuni 30. aprillini 2021, viimane kaasa arvatud.

2. Protokoll 38c artikli 6 kohaselt eraldatakse abisaajariigile lõikes 1 nimetatud ajavahemikus kokku 32 300 000 eurot.

3. Protokoll 38c artikli 3 lõike 2 punkti b kohaselt eraldatakse 10% lõikes 2 nimetatud kogusummast kodanikuühiskonna fondi.

4. Protokoll 38c artikli 10 lõike 4 ja rakendusmääruse artikli 1.9 kohaselt kaetakse doonorriikide halduskulud eespool nimetatud kogusumma arvelt. Valdkonda reguleerivad lisasätted on kehtestatud rakendusmääruses. Abisaajariigile eraldatav netosumma on 29 877 500 eurot.

Artikkel 4

Ülesanded ja kohustused

1. Doonorriigid eraldavad vajalikud toetussummad abisaajariigi esitatud ja finantsmehhanismi komitee heakskiidetud abikõlblikele programmidele esmatahtsates valdkondades, mis on loetletud protokoll 38c artikli 3 lõikes 1, ja programmivaldkondades, mis on loetletud protokoll 38c lisas. Doonorriigid ja abisaajariik teevad koostööd kontseptsioonikirjelduste ettevalmistamisel, määrates programmi rakendusala ja kavandades tulemused.

2. Abisaajariik tagab EMP finantsmehhanismi 2014–2021 programmide täieliku kaasrahastamise lisa B ja programmilepingute kohaselt.

3. EMP finantsmehhanismi 2014–2021 juhivad finantsmehhanismi komitee, kes teeb toetuse andmise otsuseid kooskõlas rakendusmäärusega.

4. Komiteed abistavad finantsmehhanismide kantselei (edaspidi FMO). FMO vastutab EMP finantsmehhanismi 2014–2021 igapäevatöö korraldamise eest ja tegutseb kontaktasutusena.

Artikkel 5

Ametiasutuste määramine

Abisaajariik on volitanud enda nimel tegutsema riikliku kontaktasutuse. Riiklik kontaktasutus vastutab üldiselt EMP finantsmehhanismi 2014–2021 eesmärkide saavutamise ja EMP finantsmehhanismi 2014–2021 rakendamise eest abisaajariigis kooskõlas rakendusmäärusega. Lisas A on rakendusmääruse artikli 5.2 kohaselt määratud riiklik kontaktasutus, sertifitseeriv asutus, auditeeriv asutus ning rikkumistega tegelev asutus.

Artikkel 6

Mitmeaastane programmiraam

1. Koosõlas rakendusmääruse artikliga 2.5 on pooled kokku leppinud raamkava, mis koosneb järgmistest finants- ja põhiandmetest:

- a) kokkulepitud programmide loetelu ja EMP finantsmehhanismi 2014–2021 rahalised toetused programmide kaupa;
- b) programmide, nende eesmärgi, vajaduse korral peamise fookuse, programmide kaupa kinnitatava toetuse määra, kahepoolsete eesmärkide, samuti konkreetsete probleemide, mis on seotud sihtrühmade, geograafiliste piirkondade või muude küsimustega, kindlaksmääramine;
- c) vajaduse järgi programmioperaatorite kindlaksmääramine;
- d) vajaduse järgi doonorite programmipartnerite kindlaksmääramine;
- e) vajaduse järgi rahvusvaheliste partnerorganisatsioonide kindlaksmääramine;
- f) asjakohastesse programmidesse lisatavate eelnevalt määratud projektide kindlaksmääramine .

2. Rakendamise raamkava on esitatud lisa B.

Artikkel 7

Kahepoolsete suhete fond

Rakendusmääruse artikli 4.6 kohaselt eraldab abisaajariik rahalisi vahendeid doonor- ja abisaajariikide kahepoolsete suhete tugevdamiseks. Riiklik kontaktasutus haldab kahepoolsete suhete fondi kasutamist ja loob kahepoolsete fondide ühiskomitee koosõlas rakendusmääruse artikliga 4.2.

Artikkel 8

Aastakoosolekud

Rakendusmääruse artikli 2.7 kohaselt osalevad aastakoosolekul FMC ja riiklik kontaktasutus. Aastakoosolekul peab FMC-l ja riiklikul kontaktasutusel olema võimalus läbi vaadata saavutatud areng võrreldes eelmise aruandeperioodiga ja leppida kokku vajalikud edasised meetmed. Aastakoosolek on foorumiks, kus arutatakse kahepoolset huvi pakkuvaid küsimusi.

Artikkel 9

Lisade muutmine

Lisasid A ja B võib muuta FMC ja riikliku kontaktasutuse kirjavahetuse teel.

Artikkel 10

Kontroll ja teabe kättesaadavus

Finantsmehhanismi komiteel, EFTA Audiitorite Kogul ja nende esindajatel on õigus korraldada tehnilisi või finantskontrolle või revisjone, mida peetakse vajalikuks, et kontrollida programmide ja projektide planeerimist, rakendamist ja nende üle järelevalve korraldamist ning rahaliste vahendite kasutamist. Abisaajariik annab vajalikku abi ja teavet ning esitab dokumentatsiooni.

Artikkel 11

Reguleerimispehioõtted

1. Vastastikuse mõistmise memorandumi kõikide aspektide kohaldamist reguleeritakse rakendusmääruse ja selle muudatustega.
2. EMP finantsmehhanismi 2014–2021 eesmärke püütakse saavutada doonorriikide ja abisaajariigi tihedas koostöös. Pooled nõustuvad järgima EMP finantsmehhanismi 2014–2021 kõigis rakendamisetappides võimalikult rangeid läbipaistvuse tagamise, aruandekohustuse täitmise ja kulutõhususe nõudeid, rakendama head valitsemistava, koostöö, mitmetasandilise valitsemise, säästva arengu, soolise võrdõiguslikkuse ja võrdsete võimaluste pehioõtteid.
3. Abisaajariik peab ennetavalt tegutsema, selleks et järgida EMP finantsmehhanismi 2014–2021 rakendamise pehioõtteid kõikidel tasanditel.
4. Hiljemalt 31. detsembriks 2020 vaatavad vastastikuse mõistmise memorandumi pooled läbi memorandumi rakendamises tehtud edusammud ning lepivad seejärel kokku programmidesisesed ja -vahelised ümberjaotamised, kui see on asjakohane. Riiklik

kontaktasutus võtab läbivaatuse järeldused arvesse rakendusmääruse artiklis 1.11 viidatud reservi jaotamise ettepaneku tegemisel.

Artikkel 12

Jõustumine

Vastastikuse mõistmise memorandum jõustub viimase allkirja andmise kuupäevale järgneval päeval.

Vastastikuse mõistmise memorandumile kirjutatakse alla neljas ingliskeelses eksemplaris.

Alla kirjutatud 9. mail 2017 Tallinnas
Eesti Vabariigi nimel

Alla kirjutatud 9. mail 2017 Tallinnas
Islandi nimel

.....

.....

Alla kirjutatud 9. mail 2017 Tallinnas
Liechtensteini Vürstiriigi nimel

.....

Alla kirjutatud 9. mail 2017 Tallinnas
Norra Kuningriigi nimel

.....

Riiklikud juhtimis- ja kontrollstruktuurid

1. Riiklik kontaktasutus

Riikliku kontaktasutusena rakendusmääruse tähenduses tegutseb Rahandusministeerium. Riikliku kontaktasutuse ülesanded ja kohustused on sätestatud rakendusmääruses, eelkõige selle artiklis 5.3.

Riikliku kontaktasutuse ülesandeid täidavad kolm Rahandusministeeriumi koosseisus olevat osakonda:

- välisvahendite osakond;
- riigieelarve osakond;
- Euroopa Liidu maksete osakond.

Nimetatud osakonnad alluvad Rahandusministeeriumi eelarvepoliitika asekanterile, kes tegutseb riikliku kontaktasutuse juhina.

Välisvahendite osakond täidab kõiki rakendusmääruses sätestatud riikliku kontaktasutuse ülesandeid, välja arvatud EMP finantsmehhanismi 2014–2021 rahaliste vahendite kasutamise strateegiline planeerimine ning programmi ettepanekute hindamine. Välisvahendite osakond vastutab lisaks Euroopa Liidu struktuurifondide ja välisabi koordineerimise ning juhtimise eest.

Riigieelarve osakond viib riikliku kontaktasutuse ülesannetes ellu EMP finantsmehhanismi 2014–2021 rahaliste vahendite kasutamise strateegilist planeerimist ning kontseptsioonikirjelduste hindamisi. Riigieelarve osakond vastutab ka Euroopa Liidu struktuurifondide ja välisabi planeerimise eest.

2. Sertifitseeriv asutus

Kooskõlas rakendusmääruse artikli 5.2 lõikega 2 täidab sertifitseeriva asutuseülesandeid riiklik kontaktasutus.

Sertifitseeriva asutuse ülesanded ja kohustused on sätestatud rakendusmääruses, eelkõige selle artiklis 5.4. Kooskõlas rakendusmääruse artikli 5.2 lõikega 2 tagatakse maksete tegemise lahusus riikliku kontaktasutuse muudest ülesannetest.

Rakendusmääruses ettenähtud sertifitseeriva asutuse ülesandeid täidab Euroopa Liidu maksete osakond. Euroopa Liidu maksete osakond vastutab Euroopa Liidu struktuurifondide ja välisabi finantsjuhtimise eest.

Tehtud kulusid ja tehinguid kajastavate raamatupidamisdokumentide säilitamise kohustust täidab Riigi Tugiteenuste Keskus (RTK), mis kuulub Rahandusministeeriumi haldusalasse. Riiklik kontaktasutus kontrollib regulaarselt raamatupidamisdokumentide säilitamise kohustuse täitmist RTK poolt.

3. Auditeeriv asutus

Auditeeriva asutusena tegutseb Rahandusministeeriumi finantskontrolli osakond. Finantskontrolli osakonna põhiülesanded on koordineerida ja analüüsida valitsusasutuste sisekontrollisüsteemi rakendamist ja korraldada neis siseauditeid. Finantskontrolli osakond täidab Euroopa Liidu struktuurifondide ja välisabi kasutamist auditeeriva asutuse ülesandeid. Finantskontrolli osakonna juhataja on auditeeriva asutuse juht. Finantskontrolli osakond allub Rahandusministeeriumi kantslerile.

Auditeeriv asutus on oma ülesannetes sõltumatu riiklikust kontaktasutusest ja sertifitseerivast asutusest.

Auditeeriva asutuse ülesanded ja kohustused on sätestatud rakendusmääruses, eelkõige selle artiklis 5.5.

Riiklik kontaktasutus esitab FMC-le koopiad kõigist auditi aruannetest, mille on Eesti riigikontroll koostanud seoses EMP finantsmehhanismi 2014–2021 rakendamisega.

4. Rikkumistega tegelev asutus

Rahandusministeeriumi finantskontrolli osakond (auditeeriv asutus) vastutab rikkumisaruannete ettevalmistamise ja esitamise eest .

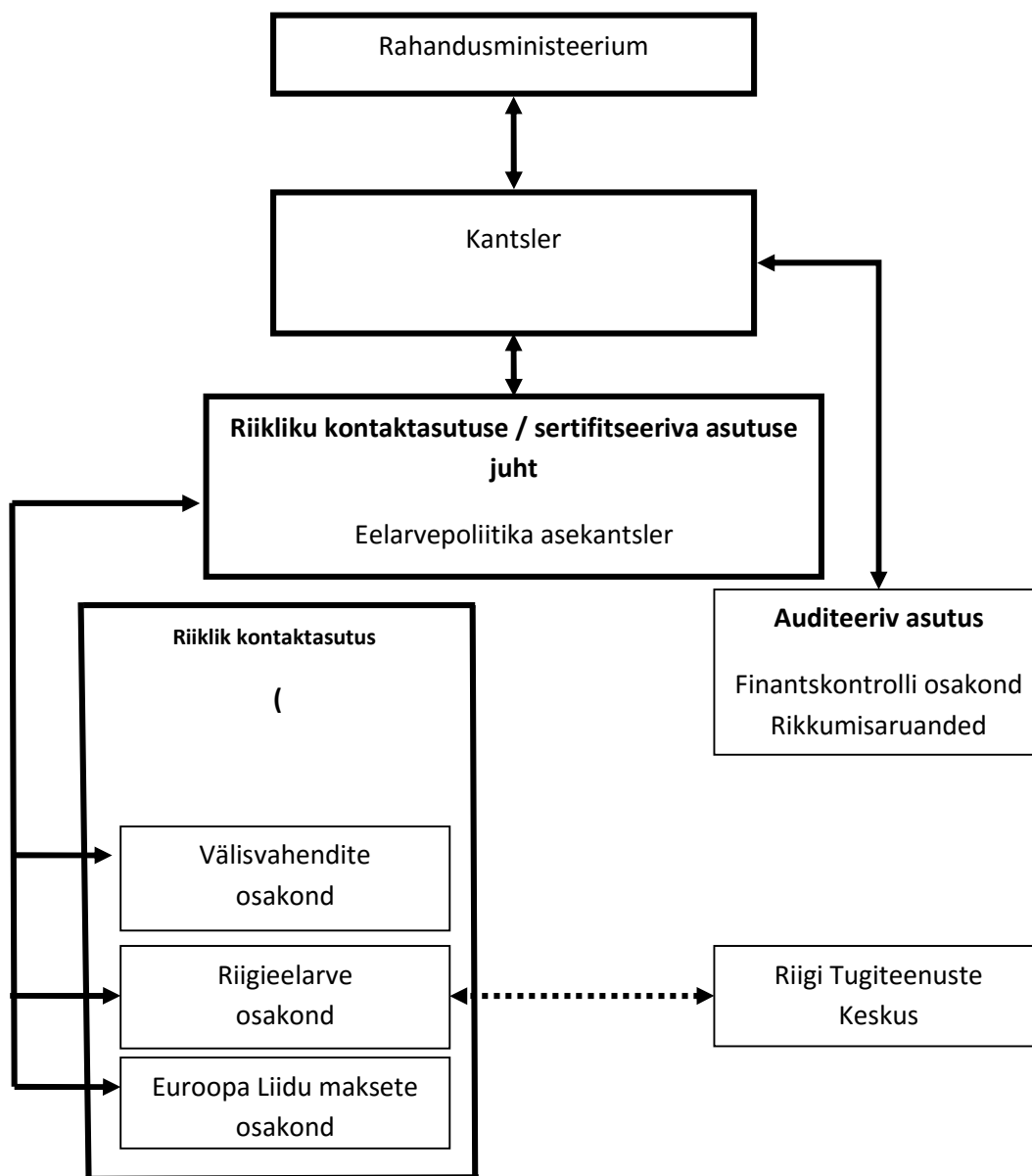
Finantskontrolli osakonna juhataja on rikkustega tegeleva asutuse juht. Finantskontrolli osakond allub Rahandusministeeriumi kantslerile.

Rikkumistega tegeleva asutuse ülesanded ja kohustused on sätestatud rakendusmääruses, eelkõige selle artiklis 12.3.

5. Strateegiaaruanne

Rakendusmääruse artikli 2.6 kohaselt esitab riiklik kontaktasutus FMC-le igal aastal strateegiaaruande EMP finantsmehhanismi 2014–2021 rakendamise kohta abisaajariigis. Strateegiaaruanne esitatakse FMC-le vähemalt kaks kuud enne aastakoosoleku toimumist, kui ei ole kokku lepitud teisiti.

6. Organisatsiooni struktuur

Rakendamise raamkava

Rakendusmääruse artikli 2.5 kohaselt on vastastikuse mõistmise memorandumi pooled kokku leppinud käesolevas lisas esitatud rakendamise raamkava.

1. Rakendamise raamkava finantsandmed

	Eesti Vabariik	EMP finantsmehhanismi panus	Riiklik toetussumma
	Programmid		
1	Teadus ja haridus	7 100 000 €	1 252 941 €
2	Kohalik areng ja vaesuse vähendamine	10 600 000 €	1 870 588 €
3	Kliimamuutuste leevendamine ja nendega kohanemine	6 000 000 €	1 058 824 €
4	Kodanikuühiskond	4 000 000 €	puudub
	Muud eraldised		
	Tehniline abi abisaajariigile (artikkel 1.10)	484 500 €	puudub
	Reserv (artikkel 1.11)	1 047 000 €	puudub
	Reserv projektide lõpetamiseks kooskõlas finantsmehhanismiga 2009–2014 (artikkel 1.12)	puudub	puudub
	Kahepoolsete suhete fond (artikli 4.6 lõige 1)	646 000 €	puudub
	Eestile tehtavate eraldiste netosumma	29 877 500 €	4 182 353 €

2. Eriküsimused

Doonorriikide ja Eesti Vabariigi kahepoolseid suhteid tuleb tugevdada, et stimuleerida ja arendada pikaajalist koostööd kõigis protokollis 38c lisas loetletud valdkondades. Samuti on eesmärk tugevdada kahepoolset koostööd poliitilisel tasandil ja Euroopa tasandil ühist huvi pakkuvates valdkondades.

3. Rakendamise raamkava põhiandmed

Allpool kirjeldatud programme rakendatakse FMC nõusolekul ja kooskõlas rakendusmääruse artikliga 6.3.

A. Programm "Teadus ja haridus"

<i>Programmi eesmärk:</i>	Kiirem teaduspõhiste teadmiste areng
<i>Programmitoetus:</i>	7 100 000 €
<i>Programmi kaasrahastamine:</i>	1 252 941 €
<i>Programmioperaator:</i>	Haridus- ja Teadusministeerium
<i>Doonorite programmipartnerid:</i>	Norra Teadusnõukogu (NFR) Norra Rahvusvahelise Hariduskoostöö Keskus (SIU) Liechtensteini Rahvusvaheliste Küsimuste Agentuur (AIBA)
<i>Programmivaldkonnad:</i>	Teadus Haridus, stipendiumid, praktikavõimalused ja noorte ettevõtlikkus
<i>Eriküsimused:</i>	Kontseptsioonikirjelduse väljatöötamisel tuleb kaaluda võimalust korraldada ühiseid Balti teadus- ja haridusprojektide konkursse koos asjaomaste määratud programmioperaatoritega Läti Vabariigis ja Leedu Vabariigis. Ligikaudu 5 000 000 € programmi toetusest antakse teaduse programmivaldkonnale.
<i>Kahepoolsed eesmärgid:</i>	100 000 € eraldatakse programmile kahepoolsete suhete fondist. See ei takista kahepoolsete fondide ühiskomiteel eraldada programmile täiendavaid rahalisi vahendeid.
<i>Eelnevalt kindlaksmääratud projektid:</i>	Projekti nimetus: Norra keele külalislektor Tartu Ülikoolis Kirjeldus: Eelnevalt kindlaksmääratud projektist antakse stipendiume Norra külalisõppejõududele Tartu Ülikoolis. Projekti elluviija: Tartu Ülikool

Doonori

projektipartner: Norra Rahvusvahelise Hariduskoostöö
Keskus (SIU)

Maksimaalne toetussumma: 150 000 €

B. Programm "Kohalik areng ja vaesuse vähendamine"

<i>Programmi eesmärk:</i>	sotsiaalse ja majandusliku ühtekuuluvuse tugevdamine
<i>Programmitoetus:</i>	10 600 000 €
<i>Programmi kaasrahastamine:</i>	1 870 588 €
<i>Programmioperaator:</i>	Sotsiaalministeerium
<i>Doonorite programmipartnerid:</i>	Norra Tervisedirektoraat (HDIR) Norra Rahvatervise Instituut (FHI) Kultuuripärandi Direktoraat (RA)
<i>Programmivaldkonnad:</i>	Kohalik areng ja vaesuse vähendamine Töö ja eraelu tasakaal Euroopa rahvatervise väljakutsed Ohustatud lapsed ja noored Noorte osalemine tööturul Kodune ja soopõhine vägivald Kultuuriettevõtlus, kultuuripärand ja kultuurikoostöö Hea valitsemistava, vastutavad asutused, läbipaistvus
<i>Eriküsimused:</i>	Maksimaalselt 3 000 000 € programmitoetust eraldatakse kultuuriettevõtluse, kultuuripärandi ja kultuurikoostöö programmivaldkonnale. Programm hõlmab meetmeid, mis käsitlevad rahvusvähemuste integratsiooni.
<i>Kahepoolsed eesmärgid:</i>	50 000 € eraldatakse programmile kahepoolsete suhete fondist. See ei takista kahepoolsete fondide ühiskomiteel eraldada programmile täiendavaid rahalisi vahendeid.

Programm viiakse ellu koos kohaliku arengu ja vaesuse vähendamise programmiga, mille suhtes rakendatakse Norra finantsmehhanismi 2014–2021.

C. Programm "Kliimamuutuste leevendamine ja nendega kohanemine"

<i>Programmi eesmärk:</i>	Kliimamuutuste leevendamine ning kliimamuutustele vastuvõtlikkuse vähendamine
<i>Programmitoetus:</i>	6 000 000 €
<i>Programmi kaasrahastamine:</i>	1 058 824 €
<i>Programmioperaator:</i>	Keskkonnaministeerium
<i>Doonorite programmipartner:</i>	Norra Keskkonnaagentuur (NEA)
<i>Programmivaldkonnad:</i>	Kliimamuutuste leevendamine ja nendega kohanemine Keskkond ja ökosüsteemid
<i>Kahepoolsed eesmärgid:</i>	75 000 € eraldatakse programmile kahepoolsete suhete fondist. See ei takista kahepoolsete fondide ühiskomiteel eraldada programmile täiendavaid rahalisi vahendeid.

D. Programm "Kodanikuühiskond"

<i>Programmi eesmärk:</i>	Kodanikuühiskonna ja kodanikuaktiivsuse tugevdamine ja ebasoodsas olukorras olevate ühiskonnarühmade võimestamine
<i>Programmitoetus:</i>	4 000 000 €
<i>Programmi kaasrahastamine:</i>	Ei kohaldata
<i>Programmioperaator:</i>	Finantsmehhanismide kantselei kooskõlas rakendusmääruse artikliga 6.13
<i>Programmivaldkond:</i>	Kodanikuühiskond